

אֶלְמָא – מוכח שְׁאֲחֻת אִשְׁתּוֹ בִּין מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם אִסּוּרוֹת,  
 שְׁהִי הַשְׁלִישִׁית הִיא אַחֻת הַשְּׁנִיָּה מֵאִמָּה, וּמִשְׁמַע שֶׁרַק מִשּׁוּם  
 שֶׁהַשְּׁנִיָּה אֵינָה אִשְׁתּוֹ מוֹתֵר בְּשִׁלִּישִׁית אַחֻתָּהּ, אוֹלָם אִם קִידוּשִׁי  
 הַשְּׁנִיָּה הִיוּ קִידוּשֵׁין הִיא אִסּוּר בְּשִׁלִּישִׁית, וּמִבּוֹאֵר שֶׁאִסּוּר אִף  
 בְּאֲחֻת אִשְׁתּוֹ מִן הָאֵם. וּמִבְרֵרֶת הַגְּמָרָא: מִנְּלָן דִּין זֶה. מִשִּׁיבָה  
 הַגְּמָרָא: יָלִידָה בְּמָה מִצִּינוּ מֵאֲחֻתָּהּ, מָה אֲחֻתָּהּ מִפְּרֹשׁ בְּתוּרָה  
 שֶׁאִסּוּרָה בִּין אִם הִיא מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם כִּפִּי שֶׁנִּתְבָּאֵר (לעיל נד-),  
 אִף כָּאֵן אַחֻת אִשְׁתּוֹ, אִסּוּרָה בִּין אִם הִיא מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם.  
 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מָה רֵאִית לְלַמּוֹד מֵאֲחֻתָּהּ, [וְלִלָּף] – [תַּלְמוּד] מִדּוּדֵתָי  
 אִשְׁתּוֹ אַחִי אֲבִיו, מָה דּוּדֵתָי אִסּוּרָה רַק כֹּאשֶׁר הִיא אִשְׁתּוֹ אַחִי אֲבִיו  
 מִן הָאֵב וְלֹא מִן הָאֵם, כִּפִּי שֶׁלֹּמְדָנוּ לַעֲלֹל (שם), אִף כָּאֵן בִּאיסּוּר  
 אַחֻת אִשְׁתּוֹ נִאֲמַר שֶׁאֵינָה אִסּוּרָה אֲלָא בְּאֲחֻת מִן הָאֵב וְלֹא מִן  
 הָאֵם. מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: מִסְּתַבְרָא, מֵאֲחֻתָּהּ הָיָה לִיהָ לְמִילָּף אֶת אַחֻת  
 אִשְׁתּוֹ, שָׁכַן יֵשׁ לְלַמּוֹד אֶת קְרוֹבִי עֲצָמוֹ דִּהִינּוּ אַחֻת אִשְׁתּוֹ  
 הָאִסּוּרָה עֲלִיו מִחֻמַּת עֲצָמוֹ וְלֹא מִחֻמַּת אֲבִיו כְּדוּדֵתָי, מִקְרֹבִי עֲצָמוֹ  
 דִּהִינּוּ אַחֻתוֹ שֶׁקְרוּבָתוֹ הִיא מִחֻמַּת עֲצָמוֹ, וְאִילוּ בְּדוּדֵתָי נִאֲסַר בָּהּ  
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְרוּבַת אֲבִיו.  
 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אֲדִידָרְבָּהּ, מִדּוּדֵתָי הָיָה לִיהָ לְמִילָּף אֶת אַחֻת אִשְׁתּוֹ,  
 שָׁכַן יֵשׁ לְלַמּוֹד דְּבָר שֶׁנִּאֲסַר עֲלִיו עַל יְדֵי קְדוּשֵׁין, דִּהִינּוּ אַחֻת  
 אִשְׁתּוֹ שֶׁנִּאֲסַר בָּהּ בְּקִידוּשִׁי אִשְׁתּוֹ, מִדְּבָר שֶׁעָלָה יְדֵי קְדוּשֵׁין דִּהִינּוּ  
 דוּדֵתָי שֶׁנִּאֲסַר בָּהּ כִּשְׁאֲחִי אֲבִיו קִידְשָׁהּ, וְאִילוּ אַחֻתוֹ אִסּוּרָה עֲלִיו  
 מִעֲצָמָה וְלֹא עַל יְדֵי קִידוּשֵׁין. וְאִם כֵּן לֹא תִיֹאסַר אַחֻת אִשְׁתּוֹ  
 כֹּאשֶׁר הִיא אַחֻתָּהּ מִן הָאֵם, שֶׁהִי יוֹתֵר שֶׁ לְלַמּוֹד אוֹתָהּ מִדּוּדֵתָי  
 הָאִסּוּרָה רַק כֹּאשֶׁר בַּעֲלָה אַחִי אֲבִיו מִן הָאֵב.  
 לִכֵּן מִבְּאֵרֶת הַגְּמָרָא: אֵלָּא מֵאִשְׁתּוֹ אֵחָ הָאִסּוּרָה בִּין מֵאֵחָ מִן הָאֵב  
 וּבִין מִן הָאֵם לְפִינֵין – לְמַדִּים אֶת אַחֻת אִשְׁתּוֹ שֶׁאִסּוּרָה בִּין מִן הָאֵב  
 וּבִין מִן הָאֵם, דְּשִׁתִּיקוֹן, אִשְׁתּוֹ אַחֻת אִשְׁתּוֹ, דְּרֹמּוֹת זֹו לֹזוּ, שָׁכַן  
 שִׁתִּיקוֹן דְּבָר הִנֵּאסַר עַל יְדֵי קְדוּשֵׁין שֶׁלֹּו וְשֶׁל אַחִיו, וְקְרוֹבִי עֲצָמוֹ  
 מִחֻמַּתוֹ אוּ מִחֻמַּת אַחִיו וְלֹא מִחֻמַּת אֲבִיו.  
 מִבְּרֵרֶת הַגְּמָרָא: וְאִשְׁתּוֹ אֵחָ גּוֹפָה מֵאֵן לִן שֶׁאִסּוּרָה בִּין מִן הָאֵב וּבִין  
 מִן הָאֵם. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: דִּתְנִינָא בְּבִרְיָתָא, נִאֲמַר (וִיקָרָא יח טו) 'עֲרוֹת  
 אִשְׁתּוֹ אַחִירָה לֹא תִגְלֹה', וְהִינּוּ בִין אִשְׁתּוֹ אַחִירָה מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם.  
 שׁוֹאֵלֶת הַבְּרִייתָא: אֵתָּה אוֹמֵר שְׁכוּנוֹת הַכְּתוּב לֵאסּוּר אִשְׁתּוֹ אַחִיו  
 בִּין מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם, אוּ שְׁמָא אֵינָּה אֵלָּא רַק מִן הָאֵב וְלֹא מִן  
 הָאֵם. מִבְּאֵרֶת הַבְּרִייתָא אֶת הַשְּׁאֵלָה: יֵשׁ מִקּוֹם לֹמַר שֶׁאִשְׁתּוֹ אַחֻת  
 אִסּוּרָה אִף מִן הָאֵם, וְדִין הוּא, מִצִּינוּ שֶׁחֵיִב כָּאֵן בִּאִשְׁתּוֹ אַחֻת, וּמִצִּינוּ  
 שֶׁחֵיִב מֵאֲחֻתָּהּ, מָה אֲחֻתָּהּ אִסּוּרָה בִּין מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם, אִף כָּאֵן  
 בִּאִשְׁתּוֹ אַחֻת יֵשׁ לֹמַר שֶׁאִסּוּרָה בִּין מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם, אוּ שְׁמָא  
 בְּלָף לְדָרְךָ זֶה, מִצִּינוּ שֶׁחֵיִב כָּאֵן בִּאִשְׁתּוֹ אַחֻת, וּמִצִּינוּ שֶׁחֵיִב מִדּוּדֵתָי,  
 מָה דּוּדֵתָי אִסּוּרָה רַק כִּשְׁהִיא אִשְׁתּוֹ אַחֻת אֲבִיו מִן הָאֵב וְלֹא מִן הָאֵם,  
 אִף כָּאֵן בִּאִשְׁתּוֹ אַחֻת יֵשׁ לֹמַר שֶׁאִסּוּרָה רַק כֹּאשֶׁר הִיא אִשְׁתּוֹ אַחֻת  
 מִן הָאֵב וְלֹא מִן הָאֵם.  
 הַבְּרִייתָא מוֹסִיפָה לְדוֹן מֵהִיכֵן מִסְתַּבֵּר יוֹתֵר לְלַמּוֹד דִּין אִיסּוּר אִשְׁתּוֹ  
 אַחֻת, בְּמָה מִצִּינוּ מֵאֲחֻתוֹ אוּ מִדּוּדֵתָי: נִרְאָה לָמִי אִיסּוּר אִשְׁתּוֹ אַחֻת  
 דּוּמָה יוֹתֵר, יֵשׁ לֹמַר שֶׁדִּנְיָן קְרוֹבִי עֲצָמוֹ דִּהִינּוּ אִשְׁתּוֹ אַחֻת שֶׁהִיא  
 קְרוּבָתוֹ מִחֻמַּת עֲצָמוֹ עַל יְדֵי אַחֻת וְלֹא מִחֻמַּת אֲבִיו עַל יְדֵי אַחֻת  
 הָאֵב, מִקְרֹבִי עֲצָמוֹ דִּהִינּוּ אַחֻתוֹ, וְאֵל תּוֹכִיחַ דּוּדֵתָי שֶׁאִסּוּרָה  
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא מִקְרֹבִי הָאֵב וְאֵינָה מִקְרֹבִי עֲצָמוֹ. אוּ שְׁמָא בְּלָף לְדָרְךָ  
 זֶה, דִּנְיָן דְּבָר שֶׁנִּאֲסַר עַל יְדֵי קְדוּשֵׁין דִּהִינּוּ אִשְׁתּוֹ אַחֻת שֶׁנִּאֲסַרָה עַל  
 יְדֵי קִידוּשִׁי אַחֻת, מִדְּבָר שֶׁנִּאֲסַר גַּם הוּא עַל יְדֵי קְדוּשֵׁין דִּהִינּוּ דוּדֵתָי  
 שֶׁנִּאֲסַרָה עַל יְדֵי קִידוּשִׁי אַחֻת אֲבִיו, וְאֵל תּוֹכִיחַ אַחֻתוֹ שֶׁהִיא אִיסּוּר  
 הָאֵב מֵאִילָּיו בִּלָּא מִדִּילָּפִי.  
 מִסִּימַת הַבְּרִייתָא: מִכִּיּוֹן שֶׁאֵין לָנוּ לְלַמּוֹד דְּבַר זֶה מִן הַדִּין כֹּאמּוֹר,  
 לְפִיכָן תִּלְמּוֹד לֹמֵר בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק (שם) 'עֲרוֹת אַחִירָה הִיא', שְׁמִיתוֹת  
 הוּא, שֶׁהִי כִּבְר נִאֲמַר עֵצֶם הָאִיסּוּר, אֲלָא שְׁלֵרְבוֹת בֹּא שֶׁאִסּוּרָה  
 אִשְׁתּוֹ אַחֻת בִּין אִם הִיא מִן הָאֵב וּבִין מִן הָאֵם.  
 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְאִיכָא אִידִי – תַּחֲלִילֵת הַפְּסוּק וְסוּפוֹ נִאֲמָרוּ רַק  
 מֵאִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵב, וְמָה שֶׁכִּפְלָה הַתּוֹרָה אֶת הָאִיסּוּר הוּא, תִּרְאָה  
 לֵאסּוּר אִשְׁתּוֹ אַחֻת דִּישׁ לָהּ בְּנִים בְּתָנִי בְּעֻלָּה אִף שְׁגִירָשָׁה, וְתִרְאָה  
 לְהוֹסִיף וְלֵאסּוּר אִף אִשְׁתּוֹ אַחֻת דִּישׁ לָהּ בְּנִים בְּתָנִי בְּעֻלָּה, וְאִין

אומרים שמכיון שאין לה בנים ועתידיה להיות מותרת, כבר מעתה  
 יש לה היתר. מתרצת הגמרא: אם אין לה בנים בְּתָנִי בְּעֻלָּה, אין  
 צריך פסוק מיוחד לאסורה, שהרי מִדְּבָר הוּא נִפְקָא, שְׁאִמְרָה (לעיל  
 נד) שהוקשה לנדה שאף שיש לה היתר לאחר זמן, מכל מקום  
 בשעת איסורה היא בכרת, וממילא הפסוק 'ערות אחיך היא'  
 מיותר לאסור אשת אחיו אף מן האם.  
 מקשה הגמרא: וְאִיכָא אִידִי וְאִידִי בְּאִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵב, וְמָה שֶׁנִּכְפַּל  
 האיסור הוא, תִּרְאָה לֵאסּוּר אִשְׁתּוֹ אַחֻת דִּישׁ לָהּ בְּנִים בְּתָנִי בְּעֻלָּה, וְתִרְאָה  
 לֵאסּוּר אִשְׁתּוֹ אַחֻת דִּישׁ לָהּ בְּנִים לְאַחֵר מִיתָת בְּעֻלָּה. מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא:  
 אִשְׁתּוֹ אַחֻת שֶׁהִיא בְּנִים לְאַחֵר מִיתָת בְּעֻלָּה, לֹא צְרִיכָא קְרָא  
 לֵאסּוּרָה, שֶׁהִי מִדְּבָר רִחְמָנָא בְּמִצְוָה יְבוּם שֶׁאֵם אִין לָהּ בְּנִים  
 מוֹתֵרָה, שְׁאִמְרָה (רבי'ם כה ח) 'כִּי יִשְׁבּוּ אַחִים יְחִידוֹת וְנָתַת אֶחָד מֵהֶם וּבִן  
 אֵין לוֹ וגו' יְבָמָה יָבֵא עֲלֶיהָ' וגו', מְדוּקָא מִכָּר, הֵא אִם יֵשׁ לָהּ בְּנִים  
 אִסּוּרָה לוֹ.  
 מקשה הגמרא: וְלִלָּפִי יֵשׁ לְדִיקָא מִהַפְּסוּק, שֶׁאִמְנָם יְבָמָה שֶׁאֵין לָהּ  
 בְּנִים אִסּוּרָה לְעֻלָּמָא וְשִׁרְיָא לִיבָם, שְׁאִמְרָה (שם) 'לֹא תִהְיֶה אִשְׁתּוֹ  
 הַמֵּת הַחֻצָּה לְאִישׁ זָר', אִךְ אִם יֵשׁ לָהּ בְּנִים שִׁרְיָא לְעֻלָּמָא וְשִׁרְיָא  
 לִיבָם, וְלִכֵּן כְּתוּבָה הַתּוֹרָה 'ערות אחיך היא' לאסורה. אִי נִמְי הִינּוּ  
 מִדִּיִּיקִים שֶׁאֵם אִין לָהּ בְּנִים מִצְוָה עַל הַיָּבֵם לִיבָמָה כִּפִּי שֶׁלֹּמְדוּ  
 מִלְשׁוֹן הַפְּסוּק (לעיל נד-), וְאִם יֵשׁ לָהּ בְּנִים אִמְנָם אִין עֲלִיו מִצְוָה, אִךְ  
 יִשְׁוֵית בִּידוֹ לְהַנְשֵׂא לָהּ, וְלִכֵּן כְּתוּבָה הַתּוֹרָה 'ערות אחיך היא'  
 לֵאסּוּרָה לוֹ אִף בְּאוֹפֵן זֶה. אִי נִמְי הִינּוּ מִדִּיִּיקִים שֶׁאֵם אִין לָהּ בְּנִים  
 אִין – אִכֵּן מוֹתֵרֶת לִיבָם וּמִצְוָה עֲלִיו לִיבָמָה, וְאִם יֵשׁ לָהּ בְּנִים לֹא,  
 אִךְ הָאִיסּוּר נִלְמַד רַק מִדּוּקָא מִמִּצְוַת עֵשָׂה שֶׁנִּאֲמָרָה בַּפְּסוּק, וְלֹא  
 הָאֵם מִבְּלָל עֵשָׂה דִּינוּ כְּעֵשָׂה, אִךְ אֵינָה אִסּוּרָה בְּכֵרֶת, וְלִכֵּן כְּתוּבָה  
 הַתּוֹרָה 'ערות אחיך היא' לֵאסּוּרָה אִף בְּכֵרֶת. וְכִיּוֹן שֶׁפְּסוּק זֶה נִצְרָךְ  
 לְאַחֵר מִדִּינִים אֵלוֹ, אֵינוֹ מוֹתֵר לְרֵבוֹת אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵם,  
 וּמִמִּילָא חוֹרֶת הַקּוּשִׁיא הַקּוּדְמַת שֶׁנִּי הָאִיסּוּרִים נִאֲמָרוּ לוֹ,  
 אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵב, וְנִכְפַּל לֵאסּוּר גַּם אִשְׁתּוֹ אַחֻת שֶׁיֵשׁ לָהּ בְּנִים לְאַחֵר  
 מִיתָת בַּעֲלָה, וְלֹא כִּדִּי לֵאסּוּר גַּם אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵם.  
 מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: כְּתוּבָה קְרָא אֲחִירָא בְּעֵנִין כֵּרֶת בִּאִשְׁתּוֹ אַחֻת (וִיקָרָא כ  
 בא) 'עֲרוֹת אַחִיו נִגְלֹה', שֶׁאִף הוּא פְּסוּק מוֹתֵר, וְיֵשׁ לֹמַר שֶׁפְּסוּק זֶה  
 בֹּא לְלַמַּד שֶׁאִשְׁתּוֹ אַחֻת שֶׁיֵשׁ לָהּ בְּנִים אִסּוּרָה לְאַחֵר מִיתָת בַּעֲלָה  
 לִיבָם בִּאיסּוּר כֵּרֶת, וְהַפְּסוּק 'ערות אחיך היא' בֹּא לְרֵבוֹת אִשְׁתּוֹ  
 אַחֻת מִן הָאֵם.  
 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְאִיכָא אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵם שֶׁנִּתְרַבְתָּה לֵאסּוּר דִּינָהּ  
 בְּאִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵב, מָה אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵב שֶׁאֵין לָהּ בְּנִים לְאַחֵר  
 מִיתָת בְּעֻלָּה שִׁרְיָא לִיבָם, אִף אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵם שֶׁאֵין לָהּ בְּנִים לְאַחֵר  
 מִיתָת בְּעֻלָּה שִׁרְיָא לִיבָם. מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: אִמְרָה בַּפְּסוּק שֶׁבּו  
 נִתְרַבְתָּה אִשְׁתּוֹ אַחֻת מִן הָאֵם 'עֲרוֹת אַחִירָה הִיא', וּמִלְמַד שֶׁחֵיִבָּהּ  
 תִּהְיֶה, כְּלֹמַר שֶׁאִיסּוּרָה יִשְׁאֵר עֲלֶיהָ תָּמִיד.  
 אִגֵּב שְׁבִיאָרָה הַגְּמָרָא מְדוּעַ נִדָּה וְאֲחֻת אִבּ וְאִם וְאִשְׁתּוֹ אַחֻת נִשְׁנוּ  
 שׁוֹב לְגַבִּי כֵּרֶת, הִיא מִבְּאֵרֶת זֹאת בְּאֲחֻתוֹ. מִבְּרֵרֶת הַגְּמָרָא: אֲחֻתוֹ  
 דְּכְתוּבָה בָּהּ כְּרֵת לָמָּה לִי – מְדוּעַ צְרִיכָה הַתּוֹרָה לְכַתּוּב כֵּרֶת בִּאיסּוּר  
 אַחֻתוֹ (שם ב יח), וְאִין לְמַדִּים זֹאת מֵהַכְּרֵת שֶׁנִּאֲמַר בְּכָל הָעֲרִיּוֹת (שם  
 יח כט). מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: נִצְרָךְ לְלַמַּד דְּבָרֵי יוֹחֲנָן, דְּאִמְרָה רַבִּי יוֹחֲנָן,  
 כֵּרֶת שֶׁנִּאֲמַר בְּאֲחֻתוֹ מִלְמַד שֶׁאִף אִם עֲשָׂאֵן לֵאסּוּרִי עֲרִיּוֹת בּוֹלָם  
 בְּהֻעֵלָם אַחֻת, שֶׁלֹא נֹדַע לוֹ בִּינְתִיִּים שֶׁחֲטָא, חֵיִב חֲטָאָה עַל כָּל  
 אַחֻת וְאֲחֻת מֵהֶם. וְאִם הִיָּה נִכְתָּב רַק עֹנֵשׁ כֵּרֶת בְּכָל הָעֲרִיּוֹת יְחִיד,  
 הִינּוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵם עֵבֶר עַל כּוֹל בְּהֻעֵלָם אַחֻת חֵיִב רַק חֲטָאָה  
 אַחֻת, וְכִיּוֹן שֶׁנִּכְתָּב כֵּרֶת בְּאֲחֻתוֹ בְּפָנֵי עֲצָמָה, בֹּא לְלַמַּד שֶׁחֵיִב  
 עֲלֶיהָ בְּפָנֵי עֲצָמָה אִף אִם עֲשָׂאָה בְּהֻעֵלָם אַחֻת יְחִיד עִם שֶׁאֵר  
 הָעֲרִיּוֹת, וְמָדָה הִיא תְּהוּרָה שֶׁכֵּל שֶׁהִיָּה בְּכָל וִיצָא מִן הַכֵּל, לֹא  
 לְלַמַּד עַל עֲצָמָה יָצָא אֲלָא לְלַמַּד עַל הַכֵּל כּוֹל וִיצָא, וְאִף הִיא  
 שְׁבִיאָתוֹ שִׁינָּה מִן הַכֵּל, לְלַמַּד עַל הַכֵּל כּוֹל וִיצָא, מָה  
 אַחֻתוֹ הִיא עֲרֹה וְחֵיִבִּים עֲלֶיהָ בְּפָנֵי עֲצָמָה, אִף כֵּל הָעֲרִיּוֹת  
 חֵיִבִּים עַל כָּל אַחֻת בְּפָנֵי עֲצָמָה וְאִף אִם עֵבֶר עַל כּוֹל בְּהֻעֵלָם  
 אַחֻת.  
 שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: וְלִדְבִי יִצְחָק, דְּאִמְרָה כָּל חֵיִבִּי בְּרִיתוֹת בְּכָלִּל הַכְּרֵת  
 שֶׁנִּאֲמַר בְּכָל הָעֲרִיּוֹת הֵן, וְלִמָּה יִצְתָּה מִמֶּנּוּ וְנִכְתְּבָה בְּכָרֶת מֵאֲחֻתוֹ

1 בפני עצמה, לזונו רק בְּתֵרָה וְלֹא בְּמִלְקוֹת, ומלמד אף על הכלל  
2 כולו, שחייבי כריתות אינם לוקים, לְחֶלֶק החטאות של איסורי  
3 עריות, שאם עבר על כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת, מְנַלְן.  
4 משיבה הגמרא: נִפְקָא לִיה מִן הפסוק (שם יז ט) 'וְאֵל אִשָּׁה בְּנֶדֶת  
5 מִמָּאִתָּהּ לֹא תִקְרַב', שהתיבות 'ואל אשה' מיותרות, ומלמד לְחִיב  
6 חטאת עַל כָּל אִשָּׁה וְאִשָּׁה מִן העריות הכתובות באותה הפרשה,  
7 שאם עבר עליהן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת בפני  
8 עצמה.  
9 הגמרא מבארת מדוע נשנה העונש בדודתו. שואלת הגמרא:  
10 בְּאִסּוּר דִּדְתּוֹ דְּתַבְתָּ בָּהּ רַחֲמָנָא (שם כ ט) 'עֲרִירִים יְהוּ', דהיינו  
11 שהכרת שלהם הוא שמת בקיצור ימים ערירי בלא בנים, לְמַה לִּי,  
12 הֵינִי נִתֵּן לְלִמּוּד זֹאת מִכְרַת שְׁנֵאמַר בְּכָל העריות. משיבה הגמרא:  
13 הוֹצֵרָה הַתּוֹרָה לִכְךָ לְלַמֵּד בְּדִרְבָּהּ, דְּרַבָּה רַבִּי – הִקְשָׁה מִפְסוּק עַל  
14 פְסוּק, כְּתִיב בְּאִשְׁתּוֹ אִזְוִי (שם כ כא) 'עֲרִירִים יְהוּ', שמשמעותו שכן  
15 עתידים להיות, שאף אם עתה בשעת העבירה יש להם בנים, סופם  
16 שיקברו בניהם ויהיו ערירים בשעת מיתתם, וְכְתִיב בְּדוּדָתוֹ (שם כ  
17 ט) 'עֲרִירִים יְהוּ', שמשמעותו כמות שהם עכשיו ערירים, שאם  
18 בשעת העבירה עדיין אין להם בנים, סופם למות ערירים כמות  
19 שהם, ואף אם יולדו להם בנים אחר העבירה ימותו, הָא בִּצְד.  
20 מיישב רבה: 'ערירים יהיו' היינו שאם יש לו בְּנִים בשעת העבירה  
21 עתיד להיות ערירי וקוֹבְרָן עַד מִיתָתוֹ, וְעֲרִירִים יִמָּוֶת' היינו שאם  
22 אֵין לוֹ בְּנִים בעת העבירה הוֹלֵךְ וּמִמְשִׁיךְ לְהוֹיֵת עֲרִירִי וְכך ימות.  
23 הגמרא מבארת את החידוש בשני אופני הערירות לגבי אופן  
24 העונש: וְאִצְטְרִיךְ לְמַכְתָּב 'עֲרִירִים יְהוּ' וְאִצְטְרִיךְ לְמַכְתָּב 'עֲרִירִים  
25 יְהוּ', דְּאֵי כְתִב רַחֲמָנָא רַק 'עֲרִירִים יְהוּ', כִּיּוֹן שמשמעותו שסופם  
26 שיהיו ערירים אף שיש להם עתה בנים, יהיו ערירים מִן הַבְּנִים  
27 שהיו להם, הֵנּוּ אֲמִינָא שֶׁרַק מִן הַבְּנִים שְׁנוּלְדוּ לָהֶם כְּבֵר עַד  
28 חֲמִטָּא, אָבָל מִן הַבְּנִים שִׁיּוּלְדוּ לָהֶם מִחֲמִטָּא וְאִילָף לָא, לִכְן כְּתִב  
29 רַחֲמָנָא 'עֲרִירִים יְהוּ', שֶׁכֵּן יִמּוּתוֹ בְּעוֹדֵם עֲרִירִים אֵף מִן הַבְּנִים  
30 שִׁיּוּלְדוּ לָהֶם לֵאחֹר הֶעֱבִירָה. וְאֵי כְתִב רַחֲמָנָא רַק 'עֲרִירִים יְהוּ',  
31 כִּיּוֹן שמשמעותו שמחטא זה סופם למות ערירים, הֵנּוּ אֲמִינָא שֶׁרַק  
32 מִן הַבְּנִים שִׁיּוּלְדוּ לָהֶם מִחֲמִטָּא וְאִילָף יִמּוּתוֹ עֲרִירִים, שְׁהֵרִי נִאֲמַר

באותו פסוק חֲטָאִם יִשְׁאוּ עֲרִירִים יְהוּ, וּמִשְׁמַע שֶׁרַק מִחְטָאִם  
וְאִילָךְ יַעֲנִשׁוּ בְּעִרְיֹת, אָבָל מִן הַבְּנִים שְׁנוּלְדוּ מִעֲקִירָא קוֹדֵם  
חטאם, לֹא יְהוּ עֲרִירִים, וְלִכְן צִירָא לְכַתּוּב 'עֲרִירִים יְהוּ', לְלַמֵּד  
שֶׁאִף שְׁעֵתָה אֵינֶם עֲרִירִים, שִׁישׁ לָהֶם בְּנִים שְׁנוּלְדוּ קוֹדֵם הַחֲטָא,  
סוֹפֵם לְהוֹיֵת עֲרִירִים אֵף מִן הַבְּנִים הֵלְלוּ שְׁגֵם הֵם יִמּוּתוֹ.  
הַגְּמָרָא חוֹזֶרֶת לְדִינֵי הָעֲרָא. לְעִיל (נד) לְמַדְנוּ לְמַסְקָנָא חִיּוּב  
בְּהִעְרָא בְּחִיבֵי כְרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין מְהִיקֵשׁ לְנֹדָה. הַגְּמָרָא  
מְבֹאֶרֶת מִנֵּן לְמַדִּים זֹאת לִגְבִי חִיבֵי לֹאִין. מְבֹרֶרֶת הַגְּמָרָא: הֲעֲרָא  
דְּחִיבֵי לֹאִין שֶׁאִסּוּרָה כְּבִיאָה גְּמוּרָה מְנַלְן. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: מְנַלְנִי  
רַחֲמָנָא (שם יט ט) 'וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֵת אִשָּׁה שְׁכֵבֶת וְרַע' דְּהֵינּוּ בִיאָה  
גְּמוּרָה לְגַבִּי שֶׁפָּתַח חֲרוּפָה, שְׁהֵא שְׁפָחָה כְּנַעֲנִית הַמְּאֻרְסֶת לְעַבְד  
עֲבִיר מְוֹרֶת בָּהּ, וְלִישְׁרָא אַחֵר אִסּוּרָה בְּלֹא, שְׁחִיּוּב הָאִשָּׁה  
שְׁנֵאמַר שֶׁם (שם יט כא) הוּא רַק בְּבִיאָה גְּמוּרָה, מְכַלֵּל דְּשֹׁאֵר חִיבֵי  
לֹאִין שְׁחִיבִים עֲלֵיהֶם רַק מִלְּקוֹת וְלֹא אִשֵּׁם, חִיב אֵף בְּהֲעֲרָא  
בְּלִבָּה.  
מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: אֲדַרְבָּתָּ, יֵשׁ לְדִיִּק לְהִיפֵךְ, מְנַלְנִי רַחֲמָנָא – מִכֵּךְ  
שֶׁהוֹצֵרָה הַתּוֹרָה לְגִלּוֹת שְׁחִיבִים עַל הֲעֲרָא בְּחִיבֵי כְרִיתוֹת,  
מְכַלֵּל דְּחִיבֵי לֹאִין חִיבִים מִלְּקוֹת רַק בְּגִמְרָא בִיאָה, שֶׁאִם גַּם הֵם  
חִיבִים בְּהִעְרָא כָּל שֶׁכֵּן חִיבֵי כְרִיתוֹת הַחֲמוּרִים, וְאֵין צִרִיךְ רִיבּוּי  
מִיּוֹחַד בָּהֶם. מְתַרְצֵת הַגְּמָרָא: אֲמַר רַב אִשִּׁי, אִם בֵּן לְשִׁתּוֹק קָרָא  
שְׁגִילָה אֵת הַחִיּוּב בְּבִיאָה גְּמוּרָה מִשְׁפָּתָה חֲרוּפָה, וְהֵינּוּ אֹמְרִים  
שְׁדִינָה כְּזֹאת חִיבֵי לֹאִין שְׁחִיבִים רַק בְּבִיאָה גְּמוּרָה, אֲלֵא וְדֹאִים  
כְּתִבָּה בְּאֵת הַתּוֹרָה בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה לְלַמֵּד שְׁדִינָה שׁוֹנֶה מִשְׁאֵר  
חִיבֵי לֹאִין שֶׁאֵין בָּהֶן אִשֵּׁם כְּמוֹתָהּ, וְהֵם חִיבִים אֵף בְּהִעְרָא  
בְּלִבָּה.  
עוֹד מְבֹרֶרֶת הַגְּמָרָא: הֲעֲרָא דְּחִיבֵי לֹאִין שֶׁל אִסּוּרֵי בִיאָה דְּכֻהֲנָה  
שֶׁאִסּוּרָה כְּבִיאָה גְּמוּרָה מְנַלְן. מְבֹאֶרֶת הַגְּמָרָא: אֲתֵינָא בְּגוּזִירָה שׁוֹה  
'קִיחָה' 'קִיחָה' מְחִיבֵי כְרִיתוֹת, שְׁבִאִיסוּרֵי כְּהוֹנָה נִאֲמַר (שם כא ז) 'לֹא  
יִקְחוּ', וּבְחִיבֵי כְרִיתוֹת נִאֲמַר (שם כ יז) 'וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקְחָה', וְלִכְן חִיבִים  
אֵף בְּהִעְרָא בְּלִבָּה כְּמוֹתָם.  
עוֹד מְבֹרֶרֶת הַגְּמָרָא: הָעֲרָא דְּחִיבֵי אִסּוּר עֲשָׂה, כְּגוֹן לְהִנְשֹׂא  
לְמַצְרֵי וְאֹדוּמִי שֶׁהִתְגִּירוּ בְּדוֹר הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי, מְנַלְנִי שֶׁאִסּוּרָה.

# במות דף נה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קסא

רבא מבאר באופן אחר: אלא אמר רבא, כוונת הברייתא שמיעטה  
 דבר אחר, היינו פרט לשקנא לה שלא תתייחד עם אדם מסוים  
 כדי שלא יבוא עליה דרך אברים, דהיינו במיעוץ דדים ודישה  
 מבחוץ בשאר אבריה, שאינו ראוי להוריע ולא נאמר בזה דין  
 סוטה. אביי מקשה לרבא על ביאורו: אמר ליה אביי, הרי דרך  
 אברים הוא רק פריצות ולא מעשה ביאה, וכי פריצותא אסר  
 רחמנא, ופשוט שאינה נאסרת בכך ואין צריך מיעוט.  
 אביי מבאר באופן אחר: אלא אמר רבא, כוונת הברייתא היא פרט  
 לשקנא לה שלא תתייחד עם אדם מסוים כדי שלא יבוא עליה  
 בגלשקת – נגיעת האבר, ששכבת זרע' ממעט זאת מדין סוטה כיון  
 שאינה ראויה להוריע בכך. שואלת הגמרא: הניחא למאן דאמר  
 להלן בסמוך שהערה שאסרה התורה כפי שנתבאר (לעיל נד) זו  
 הנקנסת עמה – ראש הגיד, ובנשיקה אינה נאסרת לבעלה, ניתן  
 לומר שנתמעטת אף מדין סוטה, אלא למאן דאמר שהערה זו  
 נשיקה, ואסורה כביאה גמורה, מאי איכא למימר, הלא אין למעטה  
 מסוטה, ומה היא אם כן כוונת הברייתא ש'שכבת זרע' בסוטה  
 ממעט דבר אחר.  
 מתרצת הגמרא: אלא לעולם כוונת הברייתא ש'שכבת זרע'  
 נאמרה בסוטה למעט כשקנא לה דרך אברים כדברי רבא,  
 ואיכסרף למעט זאת אף שהיא רק פריצות ולא ביאה, שכן סלקא  
 דעתך אמינא, בקפידא דבעל הלה רחמנא את איסור הסוטה, והא  
 קא קפיד – ובאופן זה שקנא דרך אברים, הרי הקפיד על כך,  
 והיינו אומרים שתיאסר בזה, קא משמע לן הכתוב באומרו 'שכבת  
 זרע', שאינה נאסרת בכך.  
 הגמרא מבארת את אופן ההערה כפי ששינו לעיל (נג): אמר  
 שמואל, הערה האסורה כביאה זו נשיקה, והטעם שנחשב לביאה,  
 שכן משל הוא לאדם שמיני אצבעו על פיו, הרי אי אפשר שלא  
 ידחוק האצבע מעט את הקשר ותכנס לתוך פיו, וכן בנשיקת אבר,  
 לא יתכן שלא יכנס מעט.  
 אמורא נוסף הסובר כשמואל: כי אתא רבא בר בר חנה אמר בשם  
 רבי יוחנן, מה שלמדנו שצריך גמר ביאה בשפחה חרופה, אין  
 הכוונה לביאה גמורה ממש, אלא זו הנקנסת עמה, ואם זה נחשב  
 גמר ביאה, יש לשמוע מכך שהערה שחייבים עליה בשאר  
 העריות היא כבר בנשיקה בלבד, וכשמואל.  
 מקשה הגמרא: מתיב רב ששת, שנינו בברייתא, מה שנאמר 'שכבת  
 זרע' בשפחה חרופה, מלמד שאינו חייב אשם על ביאתה אלא על  
 ביאת המירוק – שגמר ביאתו. מאי לאו הכוונה למירוק גיד שהוא  
 בגמר ביאה כשמוריע, וקשה לרבה בר בר חנה שאמר שחייב כבר  
 בהכנסת עטרה.  
 מתרצת הגמרא: לא, הכוונה בברייתא היא למירוק עטרה, שחייב  
 כשהכניס העטרה כביאה גמורה כדברי רבה בר בר חנה.  
 אמורא החולק בדעת רבי יוחנן: כי אתא רב דימי אמר בשם רבי  
 יוחנן, הערה זו הנקנסת עמה, אמרו ליה החכמים, והא רבא בר בר  
 חנה לא אמר רב דימי, ויחנן, אלא אמר שגמר ביאה היא  
 הכנסת עטרה, ואם כן הערה היא נשיקה. אמר ליה רב דימי, או  
 איהו שקראי בדברי רבי יוחנן, או אגא שקרי בדבריו, שאכן דברינו  
 סותרים זה את זה.  
 אמורא נוסף כרב דימי: וכן כי אתא רבין אמר בשם רבי יוחנן,  
 הערה זו הנקנסת עמה, מתספקת הגמרא: אמנם אדרבה בר בר  
 חנה שאמר שגמר ביאה היא הכנסת עטרה, ודאי פליגי רבין, וכפי  
 שנתבאר בדברי רב דימי, אולם אדשמואל שאמר שנשיקה זו  
 הערה, מי לימא דפליגי, שהרי יתכן שכיון שלשמואל הערה זו  
 נשיקה, ממילא הכנסת עטרה היא גמר ביאה, ורבין שאמר  
 שהערה היא הכנסת עטרה, וממילא נשיקה אינה כלום, חלק  
 עליו. או ששניהם סברו שהערה היא דבר אחד לשניהם. דוחה  
 הגמרא: לא, שמואל מנשיקה ועד הנקנסת עמה, הערה קרי לה,  
 וגם רבין שאמר שהכנסת עטרה היא הערה היינו סוף הערה,  
 ונשיקה היא תחילת הערה, ולא נחלקו.  
 אמורא נוסף שאמר כדברי רב דימי ורבין בתוספת דברים: כי אתא  
 רב שמואל בר יוחנן אמר בשם רבי יוחנן, הערה זו הנקנסת עמה,  
 וגמר ביאה היינו גמר ביאה ממש,

משיבה הגמרא: אתיא בגזירה שוה 'ביאה' 'ביאה' מחייבי לאוין,  
 שבחייבי עשה נאמר (דברים כג ט) 'בנים אשר יולדו להם דור שלישי  
 יבא להם בקהל ה', ובממזר שהוא מחייבי לאוין נאמר (שם כג א) 'לא  
 יבא ממזר בקהל ה', כשם שבחייבי לאוין חייבים בהערה כפי  
 שלמדנו לעיל (ע"א), כך גם בחייבי עשה.  
 עוד מבררת הגמרא: יבא האסורה לשוק – לאחרים בלא קבלת  
 חליצה מאחי בעלה, שאסורה אף בהערה מנלן. תמחה הגמרא:  
 מה השאלה מנין לאיסור הערה ביבמה לשוק, הרי אי למאן  
 דאמר שהוא איסור לאו, אסורה כדן איסור לאו שלמדנו לעיל  
 (ע"א) שאסור אף בהערה, ואי למאן דאמר שהוא איסור עשה,  
 אסורה כדן איסור עשה שלמדנו בסמוך שאסור אף בהערה.  
 מבארת הגמרא: אלא השאלה היא, יבא הנקנית ליבם גם  
 בהערה (לעיל נג), מנלן. משיבה הגמרא: אתיא בגזירה שוה 'ביאה'  
 'ביאה' מחייבי לאוין, שביבמה נאמר (שם כה ד) 'יבמה יבא עליה',  
 ובממזר שהוא מחייבי לאוין נאמר (שם כג א) 'לא יבא ממזר בקהל  
 ה', כשם שבחייבי לאוין למדנו לעיל (ע"א) שהערה דינה כביאה  
 וחייבים אף עליה, כך גם ביבמה הערה דינה כביאה ונקנית בה.  
 עוד מבררת הגמרא: אשה הנקנית לבעלה, מנלן שנקנית גם  
 בהערה בתורת קידוש ביאה. משיבה הגמרא: אתיא בגזירה שוה  
 'קידוש' 'קידוש' מחייבי כריתות, שבקידוש אשה לבעלה נאמר (שם  
 כד א) 'כי יקח איש אשה ובעלה', וגו', ו'ובעלה' למדים (קידושין ד)  
 שנקנית לו בביאה, ובחייבי כריתות נאמר 'קידוש' בכמה מן העריות  
 וכגון באחותו (ויקרא כז) 'איש אשר יקח את אחותו', כשם שבחייבי  
 כריתות הערה דינה כביאה וחייבים עליה, כך גם בקידוש אשה  
 הערה דינה כביאה ונקנית בה.  
 נתבאר ששפחה חרופה אינה בשאר חייבי לאוין, וחייבים עליה רק  
 בביאה גמורה. הגמרא מביאה שמצינו דין זה באיסורים נוספים,  
 ומבארת מדוע נכתב ומה בא ללמדנו: אמר רבא, יש לשאול, למה  
 לי דתב רחמנא 'שכבת זרע' בשפחה חרופה (שם יט א) ללמד  
 שחייבים בה רק בביאה גמורה. ומדוע נאמר 'שכבת זרע' גם בזה  
 על אשת איש, בפסוק (שם יח ב) 'ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך  
 לזרע', אף שלמדנו בהיקש (לעיל נד) שכל העריות חייבים  
 בהערה. ומדוע נאמר 'שכבת זרע' בסוטה שנסתרה עם אדם  
 אחר, כלומר שנקראת סוטה רק בביאה גמורה, הרי נאסרת מספק  
 אשת איש, ועריות אסורות אף בהערה.  
 משיב רבא: ה'שכבת זרע' דשפחה חרופה בא ללמד דאמרן (לעיל  
 ע"א), שאכן רק אם גמר ביאתו חייב באשם. וה'שכבת זרע' דאשת  
 איש, בא למעט פרט למשמש עמה באבר פה, שאינו חייב משום  
 שאינו ראוי להוריע.  
 מקשה הגמרא: הניחא מיעוט זה למאן דאמר (שבועות יח) שהמשמש  
 באבר פה פטור, שהתורה גילתה זאת באשת איש, אלא  
 למאן דאמר שחייב, הרי שאינו דורש מיעוט זה, מאי איכא למימר,  
 מדוע נאמר 'שכבת זרע' באשת איש.  
 מתרצת הגמרא: אלא 'שכבת זרע' שנאמרה באשת איש ממעטת  
 פרט למשמש עמה כשהיא מטה ואינה ראויה להוריע, דסלקא  
 דעתך אמינא, [הואיל] שמצינו שלאחר מיתה של אשה, נמי עדיין  
 איכרי שארי של בעל, והיינו באשת כהן שהותר להטמא לאשתו,  
 שנאמר בו (שם כא ב) 'כי אם לשאר הקרב אלו', ושאר זה אשתו  
 (לעיל כב), איכא דבא עליה לתייב עליה באשת איש, קא משמע לן  
 הפסוק 'שכבת זרע' למעט שאינו חייב.  
 רבא ממשיך בביאור המיעוט 'שכבת זרע': 'שכבת זרע' דסוטה,  
 למה לי, לכתנא בברייתא, נאמר בסוטה 'שכבת זרע' למעט פרט  
 לדבר אחר.  
 מבררת הגמרא: מאי דבר אחר. משיבה הגמרא: אמר רב ששת,  
 פרט לשקנא לה שלא תתייחד עם אדם מסוים כדי שלא יבוא  
 עליה דרך אבריה, שכיון שאינה ראויה להוריע אין בה דין סוטה.  
 רבא מקשה לרבא ששת על ביאורו: אמר ליה רבא, הרי 'משכבי  
 אשה' פתיב (שם יח כב), ובא ללמד שחייב על שני מיני משכב באשה,  
 כדרכה ושלא כדרכה (סנהדרין נד), ואם כן לא ניתן למעט שלא  
 כדרכה מדין סוטה.